

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Eica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coryneana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurașana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilyu-mare), Riuireana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trânăveana, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—

Redactor responsabil:

VASILE VLĂICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Reorganizarea „Solidarității“.

În Iulie a. c. s'a împlinit un deceniu, de când însoțirea băncilor noastre, organizată pe baza legii comerciale, își continuă activitatea sub numirea de «Solidaritatea». În decursul acestui interval de timp s'au săvârșit lucrări, unele succese, altele mai puțin succese, după cum e firesc să se întâmple la orice acțiune omească. Dar oricât de aspră ar fi judecata, ce s'ar face «Solidarității», va trebui să se recunoască de orișicine, că activitatea ei din deceniul încheiat a avut de bază cele mai bune intențiuni și a produs, în multe privințe, rezultate pozitive, cari vor rămâne pentru totdeauna.

Între însoțirile de bănci din patrie nici una nu a dezvoltat atât de mult instituțiunea revizorilor experți, ca «Solidaritatea». Băncile române au fost cele dintâiu, cari au introdus controlul extern, iar însoțirea lor a fost singura, care a prelucrat în mod sistematic și continuativ rezultatele practice ale revizuirilor prin conferențele periodice ale revizorilor experți. Resultatele și inovațiunile «Solidarității» pe acest teren, au fost primite și introduse chiar și la streini. La inițiativa și stăruința însoțirii băncilor noastre s'au creat instituțiuni economice și financiare nouă, de folos real pentru binele obștesc. «Banca de asigurare»,

care încheie 6 ani de activitate, e creațiunea «Solidarității». Biroul de informațiuni și comisiuni, pregătit până în cele din urmă amănunte, și înzestrat și cu un modest capital inițial, dar împedecat în activare prin războiul european, asemenea are a se mulțami însoțirii noastre de bănci. Sub egida și cu sprijinul moral și material al acesteia, s'au continuat și dezvoltat publicațiunile noastre de specialitate: Revista Economică, Anuarul Băncilor și Biblioteca băncilor române. «Solidaritatea» a dat sprijin și altor instituțiuni de ale noastre, când i s'a cerut. Între acestea fie-ne permis a aminti de astădată numai acțiunea întreprinsă în scopul adunării mijloacelor materiale pentru zidirea unui nou edificiu pe seama Școalei comerciale din Brașov, acțiune, care a dat cel mai frumos rezultat de acest fel, cunoscut până azi la noi, Românii de dincoace de Carpați. Cu aceste și alte multe lucrări ale sale, secundate de o continuă preocupare de idei și planuri pentru progresul nostru economic, «Solidaritatea» și-a încheiat primul deceniu din viață.

Dacă ne-am întreba însă, cari au fost mijloacele materiale, de care a dispus «Solidaritatea» pentru executarea tuturor lucrărilor sale, va trebui să ne convingem, că aceste mijloace au fost mai mult decât modeste. Ea a lucrat cu un buget de abia 3,000.— cor., căci atâtea i-au fost și sunt venitele, asupra cărora poate

dispune. Astfel, dacă «Solidaritatea» s'ar fi răzimat numai pe mijloacele materiale și nu ar fi găsit sprijin desinteresat și însuflețire pentru cauze obștești la aceia, cărora soarta le-a rânduit să-i poarte destinele în anii de încercări și greutăți, de sigur n'ar putea, arăta rezultatele, la care a ajuns. Imprejurarea aceasta trebuie remarcată în deosebi, mai cu seamă, dacă este să facem o comparație între mijloacele materiale și morale ale «Solidarității» și ale celorlalte reuniuni de bănci din patrie. La acestea din urmă s'a lucrat și se lucrează cu bugete de zeci și sute de mii, fără însă ca rezultatele să steie în aceeași proporție cu jertfele materiale aduse. Cineva a spus și acela e un strein, că în întreagă țara nu există instituțiune cu probleme atât de reale și extinse, care să fi fost în stare a produce pe lângă mijloacele materiale atât de reduse, rezultate atât de apreciable, ca însoțirea băncilor noastre.

Dar ceea-ce s'a putut face în trecut, nu se va mai putea face în viitor. Timpul nou și schimbările mari, prin care trecem, ne zoresc cu probleme și îndemnuri nouă. Toată lumea se organizează și reorganizează în vederea zilelor, ce vor urma. Toți își strâng rândurile și-și adună mijloacele materiale și morale pentru a putea face față așteptărilor cu mult mai mari, ca în trecut. Astfel, cum se poate vedea la alt loc al revistei noastre, compatrioți noștri Sași încă își reorganizează însoțirea lor de bănci. În cadrele ei își adună toate întreprinderile, ca societăți pe acțiuni și nu se mulțămesc numai cu institutele de credit, ca până acum. Se vede, vor să-și închege și mai bine rândurile și așa destul de disciplinate și organizate. Pentru lucrările și problemele cele nouă au impus sarcini băncilor și întreprinderilor lor cu mult mai mari ca în trecut. La ei găsim institute, care contribuiesc pentru scopurile organizației lor financiare economice cu sume de sute și mii de coroane anual.

Pătrunsă de spiritul timpului nou, și conștie de răspunderea pentru viitor și de necesitatea unei organizațiuni economice cât mai eficace, direcțiunea «Solidarității» încă a hotărât reorganizarea însoțirii băncilor noastre. În serviciul ei, pentru lucrările deja destul de înmulțite, dar în special pentru cele ce se vor iniția de aici înainte, voiește să angajeze puteri

nouă de muncă, care să-și dedice întreaga lor activitate exclusiv scopurilor «Solidarității». Voiește, mai departe, ca pe seama acestei instituțiuni să se întocmească un birou separat, provăzut cu toate aranjamentele necesare lucrărilor speciale, ce are a le îndeplini. Dar pentru scopul acesta bugetul actual de 3000— cor. nu e suficient. Pe lângă cea mai bună împărțeață și chibzuială se recere un buget de cca 8000— cor. anual, buget, fără de care este aproape cu neputință să ne închipuim continuarea activității «Solidarității».

Pentru acoperirea cheltuielilor reclamate de noua organizație, direcțiunea «Solidarității» a stabilit *cotizații anuale asupra membrilor însoțirii* și anume cât $\frac{1}{10}$ ‰ dela capitalul lor social, dar astfel, că cotizația anuală să fie *cel puțin 20— și cel mult 100— coroane*.

În comparație cu contribuiriile, ce se fac la alte însoțiri de bănci, cotizațiile stabilite la noi sunt foarte reduse. Tocmai de aceea credem, că nu vor face greutăți la nici unele din institute, căci ceea-ce se cere, este minimul, cu care sunt datoare a contribui la susținerea și dezvoltarea organizației lor financiare.

Pentru noi, cei dela această revistă, care am urmărit totdeauna cu interes lucrările «Solidarității», chestiunea de căpătenie nu poate să fie cotizațiile stabilite de direcțiunea însoțirii, ci lucrările, pe cari așteptăm să le îndeplinească în viitor. Așteptăm, și cu noi de sigur toată lumea românească, ca «Solidaritatea» să rămână între celelalte însoțiri similare de bănci aceea, ce a fost și în trecut: prima inter pares. Așteptăm, ca să exceleze prin muncă fără preget și prin jertfă morală continuă pentru binele comun. În această așteptare aprobăm hotărârile direcțiunii «Solidarității» privitoare la reorganizarea însoțirii băncilor române și-i dorim izbândă.

Suspendarea actelor băncii de emisiune.

Discuțiile urmâte nu de mult, în sinul comisiunii bugetare a parlamentului austriac, au scos la iveală un fapt, până acum necunoscut în marea publicitate și anume, că la izbucnirea războiului, cele două guverne, din Viena și Budapesta, *au suspendat actele băncii noastre de emisiune*, adică au permis Băncii Austro-Ungare anumite abateri dela dispozițiile statelor.

Abaterile acestea sunt următoarele:

1. S'au suspendat dispozițiile cuprinse în § 56 a statutelor, în sensul cărora banca poate încheia, cu administrațiile financiare austriace și ungare numai astfel de afaceri, ce nu constituie operații de împrumut sau de credit din partea băncii, cu alte cuvinte banca de emisiune a fost autorizată a acorda celor două guverne și împrumuturi.

2. S'a suspendat dispoziția cuprinsă în § 84 a statutelor, în înțelesul căreia cel puțin $\frac{2}{5}$ din suma totală a bancnotelor aflătoare în circulație trebuie să aibă acoperire metalică (în monetă legală), în monete de aur indigene sau străine sau în drugi de aur. Suma maximală a circulației de bancnote admise în baza rezervei de numărare a Băncii Austro-Ungare a rămas să-o fixeze cele două guverne și consiliul general al băncii în comună înțelegere. Împrumuturile încuviințate administrațiilor de stat se consideră, cu abatere dela § 84 a statutelor drept o parte a acoperirii legale a circulației de bancnote.

3. Banca Austro-Ungară a fost liberată de plata impozitului de 5% după circulația bancnotelor, întrucât aceasta circulație mărită și supusă la impozit a fost cauzată de împrumuturile acordate nemijlocit administrațiilor financiare ale statului.

4. Dispozițiile §-lui 102, alinea 5 a statutelor referitoare la cheia, după care este a se împărți partea ce revine celor două administrații de stat din beneficiul net al Băncii s'au modificat, cu considerare la împrumuturile acordate administrațiilor din chestiune.

5. Banca Austro-Ungară a fost dispensată de obligamentul, impus prin § 104 al statutelor de a-și publica starea activelor și pasivelor dela 7, 15, 23 și finele fiecărei luni, cel mult a 5 zi după termenul acesta. Situațiile săptămânale, publicate în trecut, se consideră până la alte dispoziții, ca acte secrete și se comunică numai celor două guverne.

6. Cu abatere parțială dela § 82, alinea a doua, s'a admis emiterea și a bancnotelor mai mici de K 20— și K 10— până la suma maximală fixată în comună înțelegere de cele două ministere de finanțe din Austria și Ungaria. Asemenea s'a permis Băncii Austro-Ungare depășirea sumei maximele a circulației de bancnote a K 20— și K 10—, fixată în § 82, alinea 2.

7. S'a suspendat, până la alte dispoziții, obligamentul ținerii ședinței anuale a adunării generale ordinare și a adunărilor generale extraordinare și s'a prolongat mandatul membrilor consiliului general.

8. S'a admis, ca hotărârea asupra înnoirii privilegiului Băncii Austro-Ungare să se pună, ca punct special, în programa adunării generale ordinare, ce va fi a se ține la timpul său.

9. Ce privește obligamentul impus Băncii Austro-Ungare, prin §§-ii 1 și 111 de a griji cu toate mijloacele, ce-i stau la dispoziție, de stabilitatea valutei, cele două ministere de finanțe au recunoscut, că în urma împrumuturilor create de starea de războiu, Banca Austro-Ungară, împiedecată de forța majoră, nu este în situația de a-și putea împlini acest obligament.

10. Cu abatere dela § 1 s'a admis, ca Banca Austro-Ungară să deschidă și să pună în funcțiune expoziții și în afara de monarhie, în teritoriile ocupate.

11. Paragraful 58 s'a modificat într'atât, că acest § adminte plăți către Banca Austro-Ungară și în Bonuri de cassă de-ale Casselor de împrumut de războiu.

12. Abateri s'au mai admis la § 65, întrucât Banca Austro-Ungară poate primi în lombard și efecte ne-

cotate la bursele indigene, ca Obligațiuni de războiu și Bonuri de tezaur ungare, emise în cursul războiului și împrumuturile acestea se pot încuviința și pe timp mai îndelungat decât 3 luni.

Din raportul referentului comisiunii bugetare a parlamentului austriac rezultă și aceea, că acționarilor Băncii Austro-Ungare li s'a făcut concesiunea, ca pentru cazul, când, după expirarea privilegiului, statul ar lua asupra sa afacerile de bancă ale băncii de emisiune, acțiunile și fondurile de rezervă, se vor rescumpăra în aur sau în valoare de aur.

Nouele impozite și societățile pe acții.

Bugetul statului pro 1917/18, prezentat de guvern, prevede ca venit total la impozitele directe suma de K 705 $\frac{1}{2}$ milioane, față de K 283 milioane, cât a prevăzut, sub acelaș titlu bugetul pe 1913. Creșterea sub acest titlu este deci de K 462 $\frac{1}{2}$ milioane, adică de 164%. În aceeași perioadă impozitul de venit al societăților obligate la dare de seamă publică a crescut dela K 16 $\frac{1}{2}$ mil. la K 57.7 milioane, va să zică cu 250%, ceea ce reprezintă o disproporție evidentă între creșterea tuturor impozitelor directe și impozitul societăților obligate la dare de seamă publică.

Suma de K 57.7 milioane, preliminară ca impozit al soc. obligate la publicitate, precum constată Dr. Makai Ernő, în un articol recent în „Pester-Lloyd” — însă nici pe departe nu reprezintă adevărata sumă a impozitelor, cari împovărează societățile pe acții dela noi, din Ungaria, deși în suma aceasta este deja cuprins impozitul suplimentar de război de 60%, pentru că impozitul de venit general de 30% este prezentat în buget sub altă poziție. Din impozitul suplimentar de venit general revine asupra societăților pe acții și asupra însoțirilor în total suma de K 17.3 milioane. Afară de cele 60% impozit suplimentar de războiu, amintite mai sus, și de cele 30% impozit suplimentar de venit general mai împovărează impozitul de venit de 10% resp. 12% al societăților pe acții o serie întregă de alte diferite impozite suplimentare.

Impozitele totale ce vor avea să plătească în viitor singure instituturile de bani din Budapesta se cifrează — după calculul lui Dr. Makai — cu 27.78% de unde rezultă că dintre toate subiectele de dare al țării societățile pe acții sunt mai greu împovărate cu sarcinile publice. Sarcina aceasta însă mai crește și cu impozitul de câștig de războiu, preliminar pentru 1917/18 cu K 184 milioane, și din care cade asupra instituturilor de bani circa $\frac{1}{2}$ parte, deci alte K 60 milioane. Totalul impozitelor de diferite categorii, ce împovărează societățile pe acții îl evaluează Dr. Makai la circa K 150 milioane.

Suma totală a capitalului de acții și a rezervelor societăților pe acții din Ungaria, a fost conform, ultimelor date statistice, înainte de războiu, de 3 miliarde și profitul net, după detragerea impozitelor, de circa

K 300 milioane. Din raportul profitului net de K 300 milioane, față de suma totală a impozitelor de K 150 milioane urmează că $\frac{1}{2}$ parte a profiturilor nete ale societăților pe acții se scurge în visteria statului.

Pe când sarcina de impozit a societăților pe acții este în creștere, pe atunci impozitul clasei proprietarilor de pământ arată decreștere, deși este deobște știut, că această classă și-a trăit și-și trăiește în cursul războiului actual epoca de aur. Anume impozitul fonciar a fost în anul 1913 de K 71,750.000, pe când în bugetul pe 1917/18 el este preliminar abia cu K 63,250.000 — va să zică cu $7\frac{1}{2}$ milioane mai puțin. Suma de K 64,250.000, ce este drept, încă este supusă la impozitul suplimentar de războiu de 60%, ceea ce însă nu alterează faptul că într'un timp, când impozitul societăților obligate la dare de seamă publică se urcă în măsură considerabilă, impozitul cercurilor agrare se reduce cu însemnată sumă de K $7\frac{1}{2}$ milioane — drept ilustrare a protecției, de care se bucură în permanență aceasta classă la noi în țară.

Economii agricole raționale.

În articolul «*Băncile și lucrările agricole*» din numărul trecut al revistei acesteia stăruim, între altele, ca băncile noastre să introducă economii model pe proprietățile arândate de ele, făcând în modul acesta cea mai bună școală pe seama poporului, care mai mult învață din ceea ce vede, decât din ceea ce aude.

Unul din lucrurile cele mai cuminte acesta din câte ar putea să facă băncile pentru binele poporului nostru, eminentamente popor agricol.

Doar știe toată lumea, că agricultura este temelia vieții și bunăstării popoarelor, temelia meseriilor, industriei și comerțului. Iar la poporul nostru, îndeosebi, agricultura este aproape singurul izvor din care se alimentează, trăesc și se întăresc băncile.

✓ Ce poate fi, deci, mai natural decât ca băncile să lucreze și pe alte căi la îmbunătățirea izvorului lor de viață, și nu numai prin credit?

Este o datorință a băncilor să inițieze această lucrare, impunându-se ea ca una din condițiile lor de existență și prosperare în viitor.

Și este de datorința lor să o facă în interesul augmentării producției noastre agricole, din care au să profite: meseriile, industria, negoțul și înrând cu ele însuș statul.

Când stăruim, la acest loc, pentru înființarea de economii model, o facem, mai ales, și din motivul, că poporul nostru, în cele mai multe părți ale țării, este și acum sărac și duce o economie încă destul de primitivă.

Influența măsurilor luate din partea statului pentru promovarea agriculturii se refrânge, ce e drept, și asupra poporului nostru. Această influință, însă este puțin însemnată. De aceea poporul nostru progresează foarte anevoios și astfel are trebuință neapărată de îndemnuri și sprijin și din alte părți pentruca să progreseze mai repede și mai temeinic.

Când ne gândim, că noi nu avem pentru dezvoltarea agriculturii cu toți ramii săi nici o școală agricolă, nici reuniuni agricole (cu excepția a lor 2

în 2 comitate), nici economii model, nici alte instituții agricole în acest scop, — nu e mirare, că agricultura la noi nu progresează cum ar fi de dorit și că astfel suntem condamnați a rămâne pentru multă vreme săraci și incapabili de o dezvoltare multă-muitoare nici pe alte terene.

Să aruncăm o privire, cât de fugitivă, asupra situației agriculturii la alte neamuri, sprijinite, ce e drept, de o mulțime de împrejurări favorabile, dar și ele stăruitoare și înzestrate în cursul timpului, cu tot felul de instituții, menite să le ridice tot mai mult progresul și bunăstarea morală, intelectuală și economică.

Exemplele n'avem să le căutăm departe peste țări și mări, le găsim în nemijlocită apropiere, la conlocuitorii noștri Sași, și le găsim în massă, nu răslețe.

Cum se prezintă aproape oricare gospodărie săsească?

Cu drept cuvânt le putem numi aceste gospodării model.

Case zidite din material solid și igienic, atât în ce privește încăperile, cât și toate celelalte condiții ale unei case în toate privințele corăspunzătoare. Nu lipsește nici podul nici *pivnița și camerele*.

În legătură cu casa sunt întocmite *șopuri* pentru cară, și alte mașini și acareturi necesare economiei, *grăjduri, șuri și cotețe*, toate din material solid și potrivite cum se poate mai bine împrejurărilor unei economii bine rânduie.

Curtea, mai mare sau mai mică, este bine îngrijită, în parte mare pardosită cu petri. În curte se află de regulă *fântâna, coșerul și lângă grajd groapa de gunoii*.

În case *oamenii* sănătoși, bine îmbrăcați și bine nutriți.

În edificiile economice *animale* de soiuri alese, *cai puternici, vaci* bune de lapte, *bivolite, porci și galițe*.

Grădina, ca și curtea, este bine închisă. Deo parte este plantată cu *pomi*, de altă parte sunt cultivate tot felul de *legume*.

Și precum casa și cele dinprejur, așa sunt și *stradele* satelor de regulă drepte, pardosite cu petri și plantate pe de laturi cu *arbori și pomi*.

Biserica, școala, casa comunală și alte edificii publice sunt în proporție cu edificiile private.

Câmpurile comanelor săsești sunt bine aranjate bine lucrate și exploatate.

Ele în partea cea mai mare sunt *comassate*. *Ogoare* sterpe nu se prea lasă.

Economia e întocmită astfel, că toate locurile se cultivă an de an într'un mod înțelept, așa că puterea pământului nu slăbește, și în același timp se obțin în continuu roade bogate.

În rând cu alte plante folositoare, ca grâul, se-cara, orzul, ovăsul și cucuruzul, se cultivă mult *trifoiu, lufernă, mazărice, napi de nutreț* și unde și unde și *napi de zăhar*.

Cultura pământului se face cu cele mai bune *pluguri, grape și tăvăluge*, trase de puternice animale.

Semănatul și în parte și *săpatul* se face cu *mașini*, de asemenea și o parte mare a altor lucrări economice: *treeratul, grăparea fânățelor, tăierea nutrețului și paielor, sfârmitul cucuruzului* ș. a.

Viile sunt pretutindeni replantate cu viță americană, altoită cu cele mai alese soiuri de viță no-

bilă, care aduce roade bogate și, mai ales acum, nepus de bine răsplătite.

Fânațele naturale și pășunile comunelor săsești, sunt bine îngrijite, curățite de măracini și mușinoaiile de soboli împrăștiate la timp.

Pădurile sunt ținute și ele în bună stare; deasemenea și *drumurile de hotar*.

Pentru completarea celor înșirate până aci, referitor strict la întocmirea economiei peste tot, nu va fi de prisos să mai amintim, că *școala și biserica* compatrioților noștri sași sunt bine cercetate, având dânsii mult folos din îndeplinirea acestei datorințe,

Cinstea, omenia, frica de Dumnezeu, hărnicia și bunăstarea înfloresc în toate comunele săsești.

Cultura sporește mereu. Oameni fără cunoștință de carte abia se mai găsesc între dânsii.

Meseriile sunt răspândite și între săteni. Nu este sat săsesc, care să nu-și aibă zidarii, bărdașii, măsurii, faurii, butnarii și cismarii săi, cum și alte feluri de meseriași.

Dar unde se mai găsesc *organizațiile* de tot felul, cari se află în comunele săsești?

Fiecare sat își are *Însoțirea sa de credit Raiffeisen*, și în multe din ele se găsesc și *însoțiri de consum și valorizare etc.*, așa că prin aceste și alte însoțiri poporațiunea este nu numai ajutată în calea spre progres în cele economice, ci și altcum ferită de influințe străine, păgubitoare intereselor sale de viață. Unele din *băncile mari* săsești sunt astfel organizate, că îmbrățișează, pe lângă afacerile strict de bancă, și alte afaceri și întreprinderi folositoare poporului întreg ca: *protejarea însoțirilor Raiffeisen etc., prelegerile populare economice la sate etc.*

Totașa de binefăcătoare a fost și este pentru înaintarea poporului săsesc în cele economice și *Reuniunea agricolă transilvană săsească*, cu *subreuniuni* în toate cercurile pretoriale și cu ramificații în toate satele.

Un factor însemnat în dezvoltarea lor excepțional de favorabilă a fost *preoțimea* lor cultă, care a avut nientrunchi legături culturale și economice cu poporul german.

Nu e deci mirare, că în urma acestor multe și puternice influințe poporul săsesc se găsește pe o treaptă așa de înaltă de dezvoltare în toate privințele, și ne poate servi și nouă de model, în deosebi în cele economice.

Credem, că cetitorii noștri se pot convinge din cele înșirate până aci, din cari multe vor fi, de altfel cunoscute multora, că noi, în unele regiuni, mai ales, stăm departe, foarte departe îndărătul conlocuitorilor noștri sași în privința economică și că trebuie să tindem cu toate puterile să ne ridicăm în toate privințele pe treapta, pe care au ajuns ei.

Aceasta, firește, se va putea face mai îngrabă sau mai târziu, după silința ce ne vom da și după căile și mijloacele ce vom întreprinde.

Economii agricole raționale sunt unele din mijloacele cele mai potrivite pentru ajungerea la scop, mai ales acolo, unde lipsesc număratoarele exemple de progres pe terenul agricol, cari se întâlnesc la tot pasul în părțile locuite de poporul săsesc.

Când constatăm aceste stări de lucruri, multămitoare la alții, nefavorabile și chiar întristătoare, în cazuri singuratic, la noi, trebuie să amintim cu regret,

că nici nu s'a încercat decât într'un singur caz, pe cât știm, o inovare în această direcție.

Anume Consistoriul din Sibiu a încercat, cu câțiva ani mai înainte, cu o economie model, înființată aici în centrul Arhidiecezei și Mitropoliei. Această economie model eră menită să se deprindă în ea fiii de țărani și, totodată, să se inițieze și clericii și pedagogii, fiitorii preoți și învățători în tainele economiei raționale. Eră o combinație din cele mai potrivite și necesare. La conducere s'au pus specialiști în afacerile agricole.

N'au lipsit nici alte cerințe de căpetenie. Căci economia eră înzestrată, cât se poate mai bine cu de toate: cu case, edificii economice, vite și alte animale domestice, mașini și rechizite economice, cu teren dindestul pentru grădina de pomi și de legume, cum și pentru experimentări cu trifoiu, luțernă, cereale etc. Pe lângă aceste se infiripase și o stupină și eram pe cale de a avea astfel și noi o economie agricolă rațională, în tot înțelesul cuvântului. Și sigur, că de nu ne surprindeau împrejurările excepționale ale îndelungatului și crâncenului războiu, această instituție s'ar fi dezvoltat și ar fi adus roadele dorite.

Dar, să sperăm, că se va relua firul întrerupt aici, se va urmă asemenea și în alte centre înzestrate cu seminarii teologice și institute pedagogice.

În acelaș timp sperăm, că și băncile noastre vor căuta să-și identifice interesele proprii cu interesele masei poporului, înființând economii model, cari să le fructifice capitalurile și totodată să servească ca exemplu viu de modul, cum trebuie purtată economia de fiii neamului nostru, ca ea să renteze și ca astfel, să ajungem și noi, cu timpul, a purta economia cum am arătat, că o poartă alte neamuri din patrie și din toate țările înaintate în cultură și bunăstare.

Dela „Solidaritatea“.

Vineri în 7 l. crt., direcțiunea «Solidarității» s'a întrunit în ședința plenară, sub prezidiul Dlui Sava Raicu, directorul «Victoriei» spre a discuta și decide diferite chestiuni de interes pentru băncile asociate. Între acestea amintim în prima linie *chestiunea reviziunilor*. Din un raport al secretarului s'a constatat, că, în cursul anului curent, s'au supus reviziei prin revizorii experti numai 16 institute, iară alte 5, cari au cerut revizii, nu au putut fi cercetate din partea organelor «Solidarității» din cauza greutăților de comunicație. Motivul principal, că băncile asociate nu s'au supus reviziunilor în număr corăspunzător este a se căuta exclusiv în stările excepționale și turburate dela sfârșitul anului 1916 și începutul celui prezent. Ajunse însă la împrejurări mai liniștite, direcțiunea «Solidarității» a decis să inziste, ca în anul viitor fiecare institut asociat, care nu a fost revidat în cursul anului curent, să se supună unei revizii temeinice prin revizorii noștri experti. Direcțiunea a constatat, că vor trebui revidate 27 institute din ținutul sud-estic al Ardealului, 22 din părțile centrale și 15 din părțile nordice, asemenea ale Ardealului. Mai departe vor trebui revidate 15 institute din părțile aradane, bihorene și nordice ale țării și în fine 22 de institute din părțile bănățene. Cu totul urmează a se îndeplini revizuri la 101 institute. Cu considerare la numărul redus de revizori, băncile vor fi invitate să anunțe din vreme timpul de reviziune, pentru a se putea lua dispozițiuni cât mai practice în delegarea revizorilor. Vor fi exmiși, ca delegați ai «Solidarității», și

funcționari de bancă, bine reuți, din reionul singuraticilor institute de sub revizuire. În sfârșit direcțiunea a decis, ca cu considerare la stările de acum, diurnele revizorilor să se urce cu 50%. Spesele de călătorie vor fi, ca și până acum, cele efective și anume tren cl. II. și trăsură, după împrejurări.

O altă chestiune cu care s'a ocupat direcțiunea a fost *reorganizarea biroului «Solidarității»*. Veniturile însoțirii dela înființarea ei, au fost cca 3000—, cor. anual, adecă camele capitalului său propriu. Natural, cu un astfel de venit nu s'a putut angaja personal, a cărui ocupațiune principală să fie afacerea «Solidarității» și nici nu s'a putut ține un local propriu pe seama biroului. Acum însă, având în vedere lucrările înmulțite și dezvoltarea programului de activitate din viitor, direcțiunea a decis să mărească personalul însoțirii, și cu funcționari stabili și să-și angajeze local propriu. Spre acest scop a proiectat un buget de 7,800 cor. anual, care să se acopere, parte prin dobânzile capitalului de cvote, parte prin cotizații anuale din partea singuraticilor bănci. Cotizațiile s'au stabilit la $\frac{1}{10}$ ‰ dela capitalul social, dar minimum 20 cor. și maximum 100 cor. Direcțiunea crede, că aceste cotizații sunt minimumul de sacrificiu ce-l pot aduce băncile noastre pe seama «Solidarității». În comparație cu cotizațiile, ce se plătesc la alte însoțiri, aceea, ce se cere de «Solidaritatea», este foarte puțin. Adunarea generală extraordinară a Reuniunii de revizuire a băncilor săsești, ținută la 1 Decembrie a. c., a pus o taxă de revizuire de $\frac{1}{2}$ ‰ dela câștigul anual, minimum însă 50 cor. anual. Astfel o bancă mijlocie săsească cu un câștig anual de 80—100 de mii, va plăti o cotizație de cor. 400—500—. La noi, de-abia 30—40 cor. La reuniunile regnicolare de bănci din Budapesta taxa anuală pentru un institut mijlociu încă este 120—160 cor. pe an. Desigur însă, că pe când aceste reuniuni lucrează cu bugete de 80—100 de mii pe an, relativ nu produc pentru membrii lor atât, cât a produs și va produce «Solidaritatea» cu bugetul ei de 3000 cor. de până acum sau cu cel de 7,800— cor. din viitor.

În legătură cu organizarea biroului «Solidarității», direcțiunea a decis să propună proximei adunări generale anumite modificări în statute, în scopul lărgirii cadrelor însoțirii. Alte chestiuni cu cari s'a mai ocupat direcțiunea în ședința ei dela 7 I. crt. au fost: chestiunea raporturilor dintre însoțirea noastră și Centrala institutelor financiare din Budapesta, chestiunea sumelor adunate pentru noul edificiu al școalei comerciale din Brașov, chestiunea dezvoltării «Revistei Economice» și în fine diverse chestiuni administrative curente.

Pe baza hotărârilor aduse, biroul «Solidarității» a trimis băncilor asociate două adrese, una privitoare la revizuire și alta privitoare la cotizațiile anuale, în scopul reorganizării și lărgirii lucrărilor însoțirii. Adresa privitoare la revizuire cuprinde textul următor:

Onorată direcțiune! Conform §-lui 13, lit. c, din statutele «Solidarității», institutul de sub conducerea Dv. este obligat a se supune cel puțin *odată la doi ani*, unei revizii temeinice prin revizorii experți ai «Solidarității». Pe baza acestei îndatoriri, institutul Dv. urmează a se supune revizurii în cursul anului 1918. Când Vă aducem aceasta la cunoștință, Vă rugăm — cu considerare la numărul redus de revizori și la greutatea de comunicațiune — să ne avizați din vreme timpul, în care doriți să Vi se facă revizuirea, pentru ca să putem lua dispozițiuni cât mai practice cu privire la delegarea revizorilor experți.

Avizul Dv. în această privință binevoiti a-l trimite cu cel puțin 15—20 de zile înainte de termenul, la care doriți revizuirea.

În împrejurările de azi, direcțiunea așteaptă mai mult, ca ori și când, ca băncile asociate să-și îndeplinească obligamentul impus lor prin statutele «Solidarității» și să se supună — în prima linie în propriul lor interes — revizurilor obicinuite. În așteptarea respunsului Dv., semnăm etc.

Cu privire la cotizațiile anuale în scopul reorganizării biroului «Solidarității» și lărgirea activității acesteia, direcțiunea a trimis băncilor asociate următoarea adresă:

Onorată Direcțiune! După un deceniu de activitate, săvârșită în folosul băncilor românești, prin devotamentul unor bărbați gata de jertfe pentru interesul de obște, a sosit timpul, ca în serviciul însoțirii noastre să angajem puteri de muncă stabile și să dezvoltăm, prin nouă lucrări, rezultatele obținute în trecut. Spre scopul acesta însă, bugetul de până acum, de cca Cor. 3000— anual, căci la atâta ajung venitele «Solidarității», nu poate fi suficient. Bugetul trebuie augmentat la suma de Cor. 7800 anual.

Pentru acoperirea diferenței dintre veniturile de azi și trebuințele nouă, direcțiunea «Solidarității» a decis, în ultima ei ședință, să încasseze dela băncile asociate o cotizație anuală de $\frac{1}{10}$ ‰ dela capitalul social al singuraticilor institute, dar astfel, ca cotizația minimală să fie Cor. 20— iar cea maximală Cor. 100— Pe baza acestei chei pentru Onor. Dv. institutul cotizația se stabilește la suma de Cor. . . suma, care pentru anul curent binevoiti a o asemna la cassa însoțirii.

Cotizația, ce se cere Onor. Direcțiuni este minimumul de jertfă, ce poate fi dat pentru dezvoltarea și întărirea unei instituțiuni, ca «Solidaritatea», care a făcut incontestabile servicii băncilor române, contribuind la buna lor administrație și ridicându-le vaza în și afară de hotarele țării. Alte institute contribuie cu sume neasemănat mai mari pentru scopurile reuniunilor lor. Astfel la băncile săsești cotizația anuală se urcă pentru unele institute la Cor. 2000— anual și minimumul este Cor. 50—. La cele două reuniuni de bănci din Budapesta, cotizațiile deasemenea variază între 25—500— cor. Bugetele acestora ating cifra de 80—100,000.

«Solidaritatea» voiește să rămână în cadrele celor mai modeste trebuințe. Dar oricât de modeste i-ar fi pretensiunile, lucrările înmulțite de până acum și altele ce ne zoresc, trebuiesc satisfăcute. Pentru acestea, pentru viitorul și cinstea institutelor financiare române, cotizațiile impuse vor fi rebonificate prin o muncă conștientă și fără preget.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea stimei noastre și semnăm etc.

CRONICĂ.

RĂȘBOIUL INDELUNGAT NE-A ÎNJUMĂTĂȘIT ABONAȚII. *Invităm deci cu toată stăruința pe toți Onor. cetitori, abonați și amicii revistei noastre, ca și până la revenirea vremilor mai bune să-și considere de o datorință de onoare a umplea golul cauzat de rășboi, îndemnându-și rudeniile,*

prietinii și cunoștinții să aboneze „Revista Economică“.

Abonamentul este:

Pe un an . . . Cor. 20.—

„ 1/2 „ . . . „ 10.—

Insoțirea de revizuire a băncilor săsești. (Revisions Verband) a ținut în 1 Decembrie n. a. c. o adunare generală extraordinară, în care s'a hotărât modificarea statutelor în sensul, că membrii ai însoțirii pot fi nu numai institutele de bani, ci și *ori ce societate pe acții, obligată la publicitate, introdusă în registrul firmelor.* Prin această modificare în cadrele însoțirii vor fi admise și celelalte întreprinderi săsești, ca de ex.: Societatea pentru lumina electrică, societățile de lăptării, produse etc. Prin aceasta largire a cadrelor însoțirii lor de control, compatrioții noștri sași, așa se vede, au de gând să-și închege și mai mult organizația lor financiară-economică, în cadrele căruia voiesc să cuprindă tot ce e săsesc.

Tot în această adunare s'a decis, ca taxele de revizuire să fie $\frac{1}{3}\%$ din câștigul anual, cel puțin însă Cor. 50.— În urma acestei hotărâri, băncile mari săsești (Sparcassa, Bodenkredit, Sparcassa brașoveană, Național Bank etc.) vor contribui anual cu câte cca 2000 cor. pentru susținerea însoțirii. Cele mijlocii cu sume de Cor. 400—500, iar cele ce ar avea un venit mai mic de Cor. 10.000.— cu câte Cor. 50 anual. Cu astfel de mijloace și cu stăruința lor incontestabilă, desigur compatrioții noștri sași vor desvolta foarte mult organizația lor financiară economică.

Opreliștea de plată pentru România — revocată. La izbucnirea războiului, guvernul, precum se știe, a oprit prin o ordonanță toate plățile către străinătatea în războiu cu monarhia noastră. O ordonanță comună a ministerelor de comerț și de finanțe, apărută zilele trecute, sub Nr. 75,156/1917 M. E., revocă acum aceasta opreliște de plată, privitor la acele teritorii ale României cari sunt ocupate de armatele austro-ungare și germane și se află sub administrație militară. Teritoriile din chestiune se consideră, sub raportul plăților de efectuit acolo, ca și interiorul monarhiei.

Membrii comitetului pentru circulația imobililor în Ardeal. Ministrul agriculturii a numit membrii ordinari ai comitetului pentru circulația imobililor, în Ardeal, cu sediul Cluj, chemat a hotărî ca for de prima instanță asupra tuturor vânzărilor de imobilități a arândării, închirierii lor pe timp mai îndelungat decât 10 ani, pe următorii: Conte Bethlen Istvan, deputat dietal, ca președinte; apoi pe Baronul Bánffy Ferencz, membru în casa magnaților; Conte Béldi Kálmán, mare proprietar; Baronul Josika Gábor, mare proprietar, președintele reuniunii, Erdelyi Gazdasági Egylet; Baronul Keményi Árpád, vice-președintele casei magnaților; Sándor János, fost ministru de interne, deputat dietal și pe Dr. Szél Izsef, comite suprem, comisar guvernial. Comitetul mai are și 18 membri externi.

Dispoziții nou referitoare la circulația vitelor cornute, a oilor și-a caprelor. Prin o ordonanță a guvernului, apărută nu de mult, sub Nr. 4563/1917 M. E. ministrul agriculturii a fost autorizat a lua, în con-

ștelegere cu ministrul alimentării publice, toate dispozițiile, și în ce privește vânzarea, a impune toate restricțiile, ce se vor dovedi necesare, pentru a asigura pe seama armatei contingentul de vite cornute și oi, de care are aceasta lipsă. Ministrul agriculturii a fost mai departe autorizat, de a încredința agențele de lipsă pentru acoperirea necesităților armatei cumpărarea și vânzarea vitelor mari și mici soc. pe acții pentru circulația nutrețului. Vite cornute (și tauri și viței), apoi oi și capre (și miei) vii, se pot transporta pe calea ferată sau vapor numai pe lângă certificate de transport liberate de societatea numită.

Ministrul alimentării publice este îndreptățit a introduce și pentru carnea animalelor amintite mai sus certificate de transport. Ordonanța intră în vigoare la 15 Decembrie 1917 și are valoare numai pentru Ungaria propriu zisă, exclusiv Croația-Slavonia.

Calendarul Asociațiunii pe anul 1918. În timpul cel mai apropiat va ieși de sub tipar «Calendarul Asociațiunii» pe anul 1918 și se va putea procura dela Biroul Asociațiunii, Strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu-Nagyszeben, cu prețul de 80 fil. de exemplar, plus 10 fil. porto poștal.

Librăriilor și altor vânzători, la comanda mai mari, li se dă rabatul cuvenit.

Calendarul Asociațiunii pe anul 1918 va fi cel mai ieftin, cel mai bogat și cel bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru.

Pe lângă însemnarea zilelor, a sărbătorilor de peste an, tipărite cu litere roșii cuprinde povești economice pentru fiecare lună. Apoi: taxele de poștă și telegraf, taxele de timbre și mărcile poștale după tarifa cea nouă, precum și tabela pentru socotirea intereselor, timpul vânatului ș. a.

Târgurile sunt întocmite de astădată după datele cele mai nouă ale oficiului de statistică r. ung.

Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă cu deosebită îngrijire: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe, sentințe, ghicitori și glume, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor.

Calendarul e înfrumșețat și cu chipuri dintre cele mai alese.

Calendarul Asociațiunii să nu lipsească din nici o casă românească, și fiecare român să și țină datorița a avea la casa sa un sfătuitor bun și înțelept.

Ceice doresc să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească cu comanda la adresa:

Biroul Asociațiunii.

Nagyszeben-Sibiu, Str. Șaguna 6.

Sumarul:

Reorganizarea „Solidarității“. — Suspendarea actelor băncii de emisiune. — Noile impozite și societățile pe acții. — Economii agricole raționale. — Dela „Solidaritatea“. — *Cronică:* Războiul ne-a înjumătățit abonații, Insoțirea de revizuire a băncilor săsești, Opreliștea de plată pentru România — revocată, Membrii comitetului pentru circulația imobililor în Ardeal, Dispoziții nou referitoare la circulația vitelor cornute, a oilor și-a caprelor, Calendarul Asociațiunii pe anul 1918.

Contabil de bancă

cu praxă în afaceri de dare, se oferă pentru încheerile anuale. Adresa o comunică administrația revistei.

1-3

„CORVINEANA“,

instituit de credit și de economii în Hunedoara.

Aviz.

Aducem la cunoștința deponenților noștri, că cu începerea dela 1 Ianuarie n. solvim după depunerile elocote la institutul nostru și anume: după depunerile particularilor $3\frac{1}{2}\%$, iar după depunerile corporațiilor 4% interese.

Darea după depuneri o solvește institutul separat.

Hunedoara, la 13 Noemvrie 1917.

Direcțiunea.

„GORONUL“,

instituit de credit și economii societate pe acții în Aiud.

Aviz.

Institutul nostru dela 1 Ianuarie 1918 va calcula după depunerile spre fructificare 3% netto.

Aiud, 10 Decemvrie 1917.

Direcțiunea.

„BRĂDETUL“,

instituit de credit și economii societate pe acții în Orlat.

Aviz.

Institutul nostru, reduce cu 1 Ianuarie 1918 etalonul la toate depunerile la 3% . Darea o plătește institutul.

Orlat, la 8 Decemvrie 1917.

Direcțiunea.

O domnișoară

bine introdusă în toți ramii de bancă și știe lucră independent chiar și încheerile anuale, caută post de contabilă eventual funcționară de bancă în mod definitiv. Adresa o dă administrația acestei reviste.

2-3

„FURNICA“,

instituit de credit și de economii, soc. pe acții Făgăraș.

Provocare.

Proprietarii acțiunilor «Furnica» din Făgăraș din emisiunea a III-a Nrii.: 810, 811, 814—817, 840, 1016, 1017, 1021—1030, 1046, 1056, 1057 în înțelesul §. 9 din statutele societății, sunt provocați a-și achită ratele restante din capitalul acționar subscris de dânșii, fiind-că cel ce nici în timp de 4 săptămâni dela a 3-a publicare nu le va achită, își perde drepturile de acționar și ratele solvite vor trece în fondul de rezervă al societății.

Făgăraș, 1 Decemvrie 1917.

2-3

Direcțiunea.

„AGRICOLA“,

Societate economică pe acții, Hunedoara

Gazdasági részvénytársaság, Vajdahunyad.

CONVOCARE.

Acționarii societății economice pe acții «AGRICOLA» din Hunedoara-Vajdahunyad, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală extraordinară,

care se va țineă *Duminecă în 23 Decemvrie st. n. 1917, la orele 2 p. m.*, în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Propunerea direcțiunii în scopul urcării capitalului societar și modificarea corăspunzătoare a statutelor.

Hunedoara, la 8 Decemvrie 1917.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

Az «AGRICOLA» Gazdasági Részvénytársaság, Vajdahunyad, részvényesei ezennel meghivatnak az intézet helyiségében *vasárnap 1917. december 23-án d. u. 2 órakor* megtartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megnyitása és megalakulása.
2. Az igazgatóságnak az alaptőke emelésére és az alapszabályoknak megfelelő módosítására vonatkozó indítványa.

Vajdahunyad, 1917. december 8-án.

Az igazgatóság.